

ΚΑΛΟΣ ΚΑΤΑΘΟΣ

RZEŹBA I MEDALE JERZEGO NOWAKOWSKIEGO

Wystawa dedykowana Polskiemu Komitetowi Olimpijskiemu
z okazji jubileuszu 100-lecia działalności

ΚΑΛΟΣ ΚΑΓΑΘΟΣ

RZEŹBA I MEDALE JERZEGO NOWAKOWSKIEGO

Warszawa 2019

Publikacja towarzyszy wystawie pt. „ΚΑΛΟΣ ΚΑΓΑΘΟΣ, rzeźba i medale Jerzego Nowakowskiego” prezentowanej w Centrum Olimpijskim i zorganizowanej z okazji jubileuszu 100-lecia Polskiego Komitetu Olimpijskiego przez Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie. Wernisaż 16 października 2019 r.

Komisarz wystawy: dr Iwona Gryś
Koncepcja folderu: dr Iwona Gryś
Wybór prac: prof. Jerzy Nowakowski
Aranżacja wystawy: Krystyna i Jerzy Nowakowscy

Prezentowane prace pochodzą ze zbiorów:
Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie oraz Jerzego Nowakowskiego

Organizator wystawy:

20^{lat} Mazowsze

Partnerzy Muzeum:

Wydawca:
Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie
01-531 Warszawa, ul. Wybrzeże Gdyńskie 4
e-mail: muzsport@muzeumsportu.waw.pl
www.muzeumsportu.waw.pl
tel. (+48 22) 560 37 80

Copyright by: Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie, 2019
ISBN: 978-83-948745-1-3

Projekt graficzny i skład folderu: Maciej Przybyszewski
Druk: GRAPHPRINT MEDIA

Szanowni Państwo,

Stulecie Polskiego Komitetu Olimpijskiego skłania do przypomnienia, obok wymiernych sukcesów olimpijskich, także sfery duchowej olimpizmu. Muzeum Sportu i Turystyki gromadzi artefakty, w tym przypadku, głównie dzieła sztuki, które pozwalają ilustrować pojęcia – hasła nierozzerwanie związane z filozofią olimpizmu: All nations – All games; Citius – Altius – Fortius; Fair Play; Kalos Kagathos.

Jubileusz stulecia symbolicznie świętujemy w Centrum Olimpijskim goszcząc z królewskiego Miasta Krakowa, gdzie w 1919 roku formalnie narodził się Polski Komitet Olimpijski, autorską wystawę profesora Jerzego Nowakowskiego, powszechnie kojarzonego w kręgach Rodziny Olimpijskiej z medalem – Kalos Kagathos, będącym nagrodą w prestiżowym konkursie dla ludzi świata sportu, ludzi pięknych i dobrych.

Bardzo cieszymy się, że możemy zaprezentować Państwu wybór prac profesora Nowakowskiego z jego dotychczasowego, bogatego dorobku artystycznego. I chociaż pracą dyplomową Autora była w roku 1971 rzeźba „Skok o tyczce”, to nie ograniczamy się tylko do tematyki sportowej, pokazując szerokie spektrum warsztatu Artysty – medale, rzeźbę i malarstwo.

Własne skojarzenia i interpretacje poczynione na wystawie pod wpływem oglądanych prac na pewno sprawią naszym Gościom dużą przyjemność i olimpijską satysfakcję.

Tomasz Jagodziński
Dyrektor Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie

Ladies and Gentlemen,

The Centenary of the Polish Olympic Committee prompts us to recollect not only the tangible Olympic successes, but also the spiritual dimension of the Olympics. The Museum of Sport and Tourism collects artefacts, in this case, primarily works of art, which enable us to illustrate concepts - slogans unbrokenly associated with the philosophy of Olympic Games: All nations - All games; Citius – Altius – Fortius; Fair Play; Kalos Kagathos.

We celebrate the centenary symbolically in the Olympic Centre by hosting here from the Royal City of Kraków, where in 1919 the Polish Olympic Committee was formally established, the authorship exhibition of Professor Jerzy Nowakowski, in the Olympic Family commonly associated with the medal - Kalos Kagathos, the award granted in the prestigious competition for people from the world of sport, people of beauty and good will.

We are very pleased to present you the selected works by Professor Nowakowski from his rich artistic oeuvre he created so far. And even though the author's diploma thesis (1971) was the sculpture „Skok o tyczce” [Pole vault], we move beyond merely sports, by presenting the wide spectrum of the Artist's techniques - medals, sculpture and painting.

Personal impressions and interpretations resulting from the works of art admired at the exhibition will surely provide our Guests with great pleasure and Olympic satisfaction.

Tomasz Jagodziński
Director of the Museum of Sport and Tourism in Warsaw

Szkice do medalu Kalos Kagathos; 1984

KALOKAGATIA, od gr. *kalos kai agathos* – grecki ideał łączący prawdę, dobro i piękno, jedność cnót rozumu, serca i ciała. Pojęcie powstało ze złożenia dwóch greckich przymiotników: *kalos* – „piękny” i *agathos* – „dobry” (środkowe „k” to pozostałość spójnika *kai* – „i”). Rzeczownik *kallos* ma znaczenie szersze niż nowożytne pojęcie piękna, gdyż Grecy nie odnosili go tylko do rzeczy i przedmiotów, ale też do ludzkich charakterów, zawodów, a nawet form ustrojowych. Określano nim wszystko co cieszyło zmysły człowieka i dostarczało im przeżyć natury estetycznej.

Przymiotnikiem *agathos* (l. mn. *agathoi* – „arystokracja rodowa”) oznaczano natomiast kogoś szlachetnie urodzonego, dzielnego i sprawnego. Dopiero później, ok. V wieku p. n. e., nabrał on znaczenia etycznego jako „dobry, szlachetny”. *Kalos kai agathos* jednoczy zatem odczucie moralne z estetycznym i dotyczy tych, którzy łączą piękno z posiadaniem *aretē*, cnoty dzielności w naturalny sposób uwarunkowanej sprawnością fizyczną. Ktoś piękny i dobry zarazem kumuluje w sobie przymioty *physis* i *psychē*. Używając natomiast zupełnie współczesnych pojęć, stwierdzić można, że *kalokagatia* oznacza ściśły i, co bardzo istotne, harmonijny związek cielesności i intelektualizmu.

(Dariusz Słapek, *Sport i widowiska w świecie antycznym*, 2010)

KALOS KAGATHOS, order przyznawany wybitnym sportowcom, którzy podczas lub po ukończeniu kariery sportowej osiągnęli znaczne sukcesy poza sportem. Kapituła orderu została powołana w grudniu 1984 z inicjatywy redaktora naczelnego krakowskiego pisma „Tempo”, Ryszarda Niemca. Twórcą nazwy, będącej skrótem greckiego – *kalos kai agathos* jest Wojciech Lipoński. Po raz pierwszy orderzy Kalos Kagathos, projektu Jerzego Nowakowskiego zostały przyznane 29 marca 1985 równocześnie siedmiu osobom: Jerzemu Chromikowi, lekkoatlecie, mistrzowi Europy na 3 km z przeszkodami, inżynierowi górnikowi kopalni „Wujek”; Stefanowi Dziedzicowi, akademickiemu mistrzowi świata w narciarstwie, posłowi na Sejm i dyrektorowi ośrodka Juventur w Zakopanem; Witalisowi Ludwiczakowi, olimpijczykowi z 1932 i 1936, profesorowi prawa Uniwersytetu Poznańskiego; Zbigniewowi Resichowi, koszykarzowi, uczestnikowi Mistrzostw Europy, Prezesowi Sądu Najwyższego, byłemu Przewodniczącemu Komisji Praw Człowieka ONZ i dyrektorowi Instytutu Prawa Cywilnego Uniwersytetu Warszawskiego; Marianowi Suskiemu, szermierzowi, medalistcie olimpijskiemu z 1932, pracownikowi naukowemu Politechniki Wrocławskiej i współtwórcy polskiego przemysłu radiotechnicznego; Marianowi Śliwińskiemu, lekkoatlecie, robotnikowi w Hucie Ostrowiec; Wojciechowi Zabłockiemu, medalistcie olimpijskiemu w szermierce i znanemu architektowi.

(Wojciech Lipoński, *Humanistyczna encyklopedia sportu*, 1987)

KALOKAGATHIA from Greek - *kalos kai agathos* - a Greek ideal combining truth, goodness and beauty, unity of the virtues of reason, heart and body. The term was derived from the combination of two Greek adjectives: *kalos* – „beautiful” and *agathos* – „good” (the middle „k” is the residue of the *kai* - „i” conjunctive). The noun *kallos* has a broader meaning than the modern concept of beauty, as the Greeks used to refer it not only to things and objects, but also to human characters, professions and even polity forms. It was used to denote everything that pleased human senses and was a source of aesthetic experience.

The adjective *agathos* (plural *agathoi* - „family aristocracy”) was used to designate someone nobly born, brave and able. It was only later, in the 5th century BC, that it gained its ethical meaning as „good, noble”. *Kalos kai agathos* therefore combines moral and aesthetic perception and concerns those who combine beauty with possession of *aretē* - the virtue of bravery in a natural way conditioned by physical fitness. Someone who is beautiful and good at the same time combines the qualities of *physis* and *psychē*. In contrast, in quite modern terms, *kalokagathia* means a strict and, more importantly, harmonious relationship between corporeality and intellectualism.

(*Sport and spectacles in the ancient world* by Dariusz Słapek, 2010)

KALOS KAGATHOS, the medal awarded to outstanding athletes who have achieved significant successes outside sport during or after their sporting careers. The Chapter of the Medal was established in December 1984 upon the initiative of the editor-in-chief of the Kraków journal „Tempo”, Ryszard Niemiec. The name of the medal, which is the abbreviation of the Greek *kalos kai agathos*, was given by Wojciech Lipoński. For the first time, the Kalos Kagathos medals, designed by Jerzy Nowakowski, were awarded on 29 March 1985 to seven individuals at the same time: Jerzy Chromik, athlete, European champion at 3 km steeplechase, miner engineer at the „Wujek” coal mine; Stefan Dziedzic, academic world champion in skiing, deputy to the Sejm and director of the Juventur resort in Zakopane; Witalis Ludwiczak, an Olympic athlete in 1932 and 1936, professor of law at the University of Poznań; Zbigniew Resich, basketball player, European Championships competitor, President of the Supreme Court, former Chairman of the UN Human Rights Committee and Director of the Institute of Civil Law at the University of Warsaw; Marian Suski, fencer, Olympic medallist in 1932, scholar at the University of Technology in Wrocław and co-founder of the Polish radio-technical industry; Marian Śliwiński, an athlete, a worker at the Ostrowiec Steelworks; Wojciech Zabłocki, Olympic medallist in sabre fencing and a renowned architect.

(*Humanistic encyclopaedia of sport* by Wojciech Lipoński, 1987)

Kalos Kagathos (awers); brąz patynowany; 11, 5 x 10 cm; 1984
fot. Andrzej Banaś

Kalos Kagathos (rewers); brąz patynowany; 11, 5 x 10 cm; 1984
fot. Andrzej Banaś

Jerzy Nowakowski na wystawie indywidualnej
w Pałacu Sztuki TPSP w Krakowie; 2011
fot. Marek Dryniak

Jerzy Nowakowski; 1971

Jerzy Nowakowski urodził w 1947 roku w Przemyślu. W roku 1965 ukończył Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu. W latach 1965-1971 studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w pracowni prof. Mariana Koniecznego, prof. Jacka Pugeta. Dyplom z wyróżnieniem uzyskał w pracowni rzeźby pod kierunkiem docent Wandy Ślędzińskiej w 1971 roku. Praca rzeźbiarska i pisemna - temat sportowy „Skok o tyczce”. Rzeźba zrealizowana w metalu spawanym.

Od 1971 roku do 2018 pracował na Wydziale Rzeźby ASP w Krakowie, w roku 1994 uzyskał tytuł naukowy profesora, od roku 1999 na stanowisku profesora zwyczajnego prowadził pracownię rzeźby – dyplomującą.

W latach 1990-1996 był dziekanem Wydziału Rzeźby, a w latach 2005-2008 prorektorem do spraw studenckich Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

Zajmuje się rzeźbą i medalierstwem, również maluje. Rezultaty swojej pracy pokazywał na wielu wystawach w kraju i za granicą, na wystawach indywidualnych (42. prezentacje) w tym w 2004 r. duża retrospektywna wystawa „We Dwoje” wraz z żoną Krystyną w Pałacu Sztuki TPSP w Krakowie, w galerii BWA w Rzeszowie w 2009 r., w 2010 w Galerii Sztuki Współczesnej we Włocławku, w 2009 r. indywidualna wystawa „Medaloteka” w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu. Z okazji 40 lecia pracy pedagogicznej w ASP zorganizował wystawę rzeźby „Moi absolwenci, doktoranci, studenci i ja”, Pałac Sztuki TPSP w Krakowie – 2011 r. Prace Nowakowskiego były nagradzane i wyróżniane na wielu konkursach i wystawach, między innymi: w Ogólnopolskim konkursie na projekt i realizację medalu dla uczestników Światowego XVI Kongresu FIDEM w Krakowie w 1975 r. (I nagroda realizacja), na wystawie „Rzeźba Roku Polski Południowej” –

Jerzy Nowakowski was born in 1947 in Przemyśl. He graduated from The Secondary School of Fine Arts in Jarosław in 1965. In 1965-1971 he studied at the Faculty of Sculpture of the Academy of Fine Arts in Kraków in the atelier of Prof. Marian Konieczny and Prof. Jacek Puget. He graduated summa cum laude in sculpture under assistant professor Wanda Ślędzińska in 1971. Sculpture and written diploma assignment - sports theme „Skok o tyczce” [Pole vault]. Sculpture made in metal, welded.

From 1971 to 2018 Nowakowski worked at the Faculty of Sculpture of the Academy of Fine Arts in Kraków, in 1994 he was conferred the title of a professor, and from 1999, as a full professor, he has headed the sculpture atelier for students preparing their diplomas.

In 1990-1996 Nowakowski held the position of the Dean of the Sculpture Faculty and in 2005-2008 was the Vice-Rector for Student Affairs of the Jan Matejko Academy of Fine Arts in Kraków.

He specializes in sculpture and medallion art medals, but also he paints. His artistic achievements were presented at numerous exhibitions both in Poland and abroad, at individual exhibitions (42 presentations), including the large retrospective exhibition „By Twos” [We Dwoje] with his wife Krystyna at the Palace of Art of the Society of Friends of Fine Arts in Kraków, at the BWA Gallery in Rzeszów in 2009, at the Gallery of Contemporary Art in Włocławek in 2010, at the individual exhibition „Medaloteka” in the Centre of Polish Sculpture in Orońsko in 2009, at the Museum of Medallion Art in Wrocław.

On the occasion of the 40th anniversary of his pedagogical career at the Academy of Fine Arts he organized the sculpture exhibition „Moi absolwenci, doktoranci, studenci i ja” [My graduates, doctoral students, students and me], the Palace of Art of the Society of Friends of Fine Arts in Kraków - 2011. The Nowakowski's art works have been awarded and distinguished with honora-

„Grand Prix”, BWA w Krakowie - 1978 r., na V Międzynarodowym Biennale Rzeźby ku czci Dantego w Rawennie – Złoty medal autorstwa Diacomu Manzu 1981 r. Jest autorem realizacji wielu medali m.in. Kalos Kagathos 1984 r., III nagroda w Ogólnopolskim Konkursie „Sport w Sztuce”. „Kraków Europejskie miasto Kultury – 2000”. „50 rocznica śmierci Xawerego Dunikowskiego”, ASP - Kraków - 2014 r., medal jubileuszowy 200-lecia Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, 2018 r. Zrealizował medale: złoty, srebrny i brązowy dla Polskiego Związku Koszykówki PLK Koszykówka Mężczyzn, 1999-2002, medal 50 lat Polskiego Związku Motorowego 1950-2000, medale złoty, srebrny i brązowy XXX Europejski Kongres Prawników „Polski lex”, Ski lex Congres Zakopane 2003, medal XXX-lecia Polskiej Akademii Olimpijskiej 1984-2014. Od roku 1975 bierze udział w Międzynarodowych sympozjach i wystawach medalierstwa FIDEM – w Krakowie, Budapeszcie, Lizbonie, Florencji, Sztokholmie, w Helsinkach, Colorado Springs, w Hadze, Paryżu. Rzeźby i medale znajdują się w zbiorach muzealnych, oraz w kolekcjach prywatnych, posiadają je m.in. Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu, British Museum w Londynie, Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Dantego w Rawennie, Bode Muzeum w Berlinie, Muzeum w Sztokholmie, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Muzeum PRL Kraków - Nowa Huta, Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie, Światowe Centrum Intelktualne „OLIMPOS” w Grecji, Muzeum Etnograficzno-Historyczne w Chojnicach, zbiory Galerii miast Karsham i Soelvesborg-w Szwecji, Muzeum Dom Rodzinny Ojca Św. Jana Pawła II w Wadowicach, w zbiorach Muzeum Archidiecezji we Lwowie. Galerii GAP Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Galerii Wydziału Rzeźby i Muzeum ASP w Krakowie, w zbiorach Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie.

Lista udziału w wystawach zbiorowych, krajowych i międzynarodowych, kuratorskich jest duża.

Zrealizował wiele rzeźb plenerowych w Tychach, Rzeszowie, Ostrowcu Świętokrzyskim, w Krakowie i Mikołowie, wiele tablic upamiętniających znaczące postacie.

Za twórczość rzeźbiarską otrzymał: w roku 2004 „Złoty Laur” za „Mistrzostwo w Sztuce rzeźbienia” przyznany przez Fundację Kultury Polskiej – Filię krakowską, a w roku 2010 został odznaczony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP Srebrnym Medalem zasłużony Kulturze „Gloria Artis”.

ble mentions at a number of competitions and exhibitions, inter alia in the National Competition for the design and production of a medal for the participants of the 16th FIDEM World Congress in Kraków in 1975. (First prize - production), at the exhibition „Sculpture of the Year of Southern Poland” - „Grand Prix”, BWA in Kraków - 1978, at the 5th International Biennale of Sculpture in honour of Dante in Ravenna - Gold Medal 1981.

He is the author of many medals, including the Kalos Kagathos 1984, 3rd prize in the National Competition „Sports in Art”, „Kraków, European City of culture 2000”, „the 50th Anniversary of the Death of Xawery Dunikowski”, the Academy of Fine Arts in Kraków - 2014, the jubilee medal for the 200th anniversary of the Jan Matejko Academy of Fine Arts in Kraków -2018. He created the Gold, Silver and Bronze medals for the Polish Basketball Association PLK Basketball Men 1999-2002, the medal to commemorate the 50th anniversary of the Polish Motor Association 1950-2000, the Gold, Silver and Bronze medals for the XXX European Congress of Lawyers „Polski lex”, Ski lex Congress Zakopane 2003. The medal for the 30th anniversary of the Polish Olympic Academy 1984 - 2014.

Since 1975 Nowakowski has participated in international symposia and exhibitions on medallic art medals organized by FIDEM (International Art Medal Federation) - held in Kraków, Budapest, Lisbon, Florence, Stockholm, Helsinki, Colorado Springs, The Hague, Paris. His sculptures and medals can be seen in museum collections, as well as in private collections, including inter alia: Museum of Medallic Art in Wrocław, British Museum in London, National Museum in Kraków, Dante Museum in Ravenna, Bode Museum in Berlin, Stockholm Museum, Historical Museum of the City of Kraków, Museum of the People's Republic of Poland - Kraków - Nowa Huta, Museum of Sport and Tourism in Warsaw, World Intellectual Centre „OLIMPOS” in Greece, Ethnographic and Historical Museum in Chojnice, Collections of Karsham and Soelvesborg City Art Galleries in Sweden, Holy John Paul II Family Home Museum in Wadowice, in the collections of the Archdiocese Museum in Lvov, GAP Art Gallery of the Cracow University of Economics, Gallery of the Faculty of Sculpture and Museum of the Academy of Fine Arts in Kraków, in the collections of the Society of Friends of Fine Arts in Kraków.

The list of participation in group exhibitions, as well as in nationwide, international and curatorial exhibitions, is extensive.

He created many outdoor sculptures in Tychy, Rzeszów, Ostrowiec Świętokrzyski, Kraków and Mikołów. Many plaques commemorating significant figures.

For his sculptural work he received: in 2004 the „Golden Laurel” for the „Master of Sculpting Art” awarded by the Foundation for Polish Culture - Kraków Branch, and in 2010 he was awarded the Silver Medal for Merit to Culture „Gloria Artis” by the Minister of Culture and National Heritage of the Republic of Poland.

XXX lat Polskiej Akademii Olimpijskiej;
tombak posrebrzany; ø 60 mm; 2014
fot. Jerzy Nowakowski

Koszykówka Mężczyzn sezon 1999/2000;
brąz posrebrzany; ø 80 mm; 1999
fot. Jerzy Nowakowski

Udział w wystawach o tematyce sportowej

- 1973 – IV Międzynarodowe Biennale Sztuk Pięknych o tematyce sportowej w Madrycie
- 1974 – SPORT W SZTUCE, ogólnopolska wystawa, CBWA Zachęta w Warszawie
- 1976 – SPORT W SZTUCE, BWA Katowice
- 1976 – Międzynarodowa wystawa SPORT W SZTUCE towarzysząca Igrzyskom w Montrealu
- 1986 – IX Międzynarodowe Biennale Sport w Sztukach Pięknych w Barcelonie
- 1986 – Ogólnopolski konkurs SPORT W SZTUCE, Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie, III nagroda za medal Kalos Kagathos
- 2019 – KALOS KAGATHOS, Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie

Participation in the exhibitions devoted to sport

- 1973 – IV International Biennale of Fine Arts devoted to sport, Madrid
- 1974 – the Nationwide Exhibition SPORT IN ART the Central Bureau of Art Exhibitions „Zachęta”, Warsaw
- 1976 – SPORT IN ART, the Bureau of Art Exhibitions, Katowice.
- 1976 – the International Exhibition SPORT IN ART accompanying the Montreal Olympic Games.
- 1986 – IX International Biennale of Sport in Fine Arts, Barcelona.
- 1986 – the Nationwide Competition SPORT IN ART, the Museum of Sport and Tourism, Warsaw, Third prize for the Kalos Kagathos medal.
- 2019 – KALOS KAGATHOS, the Museum of Sport and Tourism in Warsaw

Skok o tyczce; metal spawany; wys. 250 cm; 1971

fot. Jerzy Nowakowski

TROFEUM ZWYCIĘZCY – Montreal 76;
brąz, mosiądz; 44,5 x 28 x 14,5 cm; 1976
fot. Jerzy Nowakowski

Kalos Kagathos.

Wystawa rzeźb i medali Jerzego Nowakowskiego w stulecie Polskiego Komitetu Olimpijskiego w Warszawie

Profesor Jerzy Nowakowski wybitny artysta rzeźbiarz, medalier, od blisko czterdziestu lat związany, z krakowskim środowiskiem artystycznym, akademickim (Wydział Rzeźby, Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie) tworzy dzieła ważne, niezależnie od tematu jaki gości na jego warsztacie twórczym. Liczne sukcesy w Polsce i za granicą sprawiły, że utrwalała się jego renoma jako artysty zdolnego podjąć wiele trudnych wyzwań. To wynik wszechstronnych doświadczeń na polu artystycznym, naukowym, dydaktycznym. Również idea sportu jest stale obecna w jego dziełach, warto przypomnieć chociażby pełną dynamiki formę pracy dyplomowej zrealizowaną na Wydziale Rzeźby pod kierunkiem prof. Wandy Ślędzińskiej zatytułowaną „Skok o tyczce”(1971).

Docenić należy zatem niezwykle wręcz zbieg okoliczności, który 1985 roku pozwolił skierować kroki pomysłodawców nagrody Kalos Kagathos do pracowni Artysty przy ulicy Emaus w Krakowie. To tam, wśród licznych prac rzeźbiarskich, w tej niezwykle wręcz ekspozycji medali, jakie od lat budzą szczery podziw zainteresowanych, wystosowano zaproszenie, dające początek realizacji ważnego dzieła. Powstał medal o szczególnych walorach artystycznych, jako materialny znak, w symbolice formy samego dysku nadający prestiż osobom i samej instytucji a jednocześnie dzieło sztuki wyrażające harmonijne połączenie: doskonałości warsztatowej, wzniosłej idei i oryginalnej koncepcji plastycznej. Klasyczna forma medalu autorstwa Jerzego Nowakowskiego wykonana w brązie, została pomyślana jako wielowarstwowa opowieść o kulturowych europejskich korzeniach, podkreślająca przekaz mówiący o sensie wyróżnienia jako dwoistej, dopełniającej się relacji a jednocześnie idea i forma plastyczna splatają się tu szczególnie w humanistyczną refleksję dotyczącą twórczych inspiracji i ludzkich poszukiwań istoty piękna.

Warto zauważyć, że medal Jerzego Nowakowskiego otrzymał trzecią nagrodę w ogólnopolskim konkursie „Sport w sztuce” w 1986 r., zorganizowanym przez Polski Komitet Olimpijski i Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie. Ponadto jeden z egzemplarzy medalu jest przechowywany w muzeum w Olimpii (Grecja), które jest kultowym miejscem, w którym odbywały się antyczne igrzyska. To niewątpliwie zaszczyt i znaczące uznanie dla naszej polskiej, prestiżowej nagrody.

Dla pełnego obrazu twórczości Jerzego Nowakowskiego należy dodać, że zajmuje się on nie tylko małą formą lecz korzysta z całego spektrum możliwości warsztatowych rzeźbiarskich, malarskich i rysunkowych. Medalierstwo jednak od lat tworzy zasadniczy rdzeń tej twórczości czego przykładem niech będzie kilkadziesiąt wystaw krajowych i międzynarodowych, w tym dziewięć wystaw indywidualnych w samej tylko szacownej instytucji jaką jest Muzeum Sztuki Medalierskiej we Wrocławiu. Liczba dzieł rzeźbiarskich składających się na dorobek artystyczny jest imponująca. Obejmuje zarówno formy plenerowe m. in. (Legnica, Tychy, Rzeszów, Kraków) jak i cykle rzeźb kameralnych (Introwersja, Epitafium, Eco System, Zniewolona rzeczywistość, Portrety, Spotkanie), medale dla Mennicy Państwowej jak i małe formy reliefowe dla wąskiego grona kone-

Kalos Kaghatos.

Jerzy Nowakowski's exhibition of sculptures and medals in the 100th anniversary of the Polish Olympic Committee in Warsaw

Professor Jerzy Nowakowski, the outstanding sculptor and medallic art artist, for nearly forty years associated with the Kraków artistic and academic community (Faculty of Sculpture of the Jan Matejko Academy of Fine Arts in Kraków), creates significant works, regardless of the subject matter of his creative work. His numerous successes in Poland and abroad have earned him a reputation as the artist capable of taking on many difficult challenges. This is the result of versatile experience in the field of art, science and education. The theme of sport has also been constantly present in his works; it is worth recalling, for example, the dynamic form of his diploma work carried out at the Faculty of Sculpture under Prof. Wanda Ślędzińska, entitled „Skok o tyczce” [Pole vault] (1971).

One should therefore praise the exceptional coincidence which, in 1985, brought the originators of the Kalos Kaghatos Award to the Artist's studio at Emaus Street in Kraków. It was there where, among countless sculpture works, including the extraordinary display of medals that for years have been the source of sincere admiration for all the admirers of his works, the invitation was issued giving rise to the implementation of an outstanding work of art. The medal of exceptional artistic value was created, as the tangible sign, in symbolic form of the disc itself, bestowing prestige on individuals and the institution itself, and at the same time as the work of art symbolising full synergy of artistic perfection, sublime idea and original artistic concept. The classic form of the medal by Jerzy Nowakowski, forged in bronze, was conceived as the multilayered story about European cultural roots, emphasizing the message about the significance of this distinction as a two-faceted complementary relationship; and, at the same time, the idea and artistic form intertwine here in a particularly Humanist reflection on creative inspirations and human searches for the essence of beauty.

It should be noted that Jerzy Nowakowski's medal was awarded the third prize in the national competition „Sports in Art” in 1986, organized by the Polish Olympic Committee and the Museum of Sport in Warsaw. Moreover, one of the copies of the medal is kept in the museum in Olympia (Greece), an iconic place where the ancient Olympics took place. Undoubtedly, it is the honour and the significant recognition for our Polish, prestigious award.

In order to get a full picture of Jerzy Nowakowski's works, it should be added that not only does he focus on small form, but he also makes use of a whole spectrum of sculptural, painting and drawing techniques. For years, however, the medallic art medals have been the core element of his art, which can be proved by several dozen national and international exhibitions, including nine individual exhibitions held solely in the respectable institution of the Museum of Medallic Art in Wrocław. The number of sculptural works that constitute his artistic output is impressive indeed. It includes both outdoor forms, inter alia (cities: Legnica, Tychy, Rzeszów, Kraków), as well as the chamber sculpture series (Introwersja, Epitafium, Eco System, Zniewolona rzeczywistość, Portrety, Spotkanie), the medals for the State Mint and small relief forms for an elite group of connoisseurs. This rich collection includes: award medals, commemorative medals, special

serów. W tym bogatym zbiorze znajdują się więc: medale-nagrody, medale upamiętniające, medale okolicznościowe, dedykowane, ale są też takie formy reliefowe, których swobodniejsza forma wynikała z własnych przeżyć i przemysłów. Wiele prac Nowakowskiego zostało nagrodzonych i wyróżnionych, a z zakresu medalierstwa przypomnijmy choćby prestiżowy Złoty na Międzynarodowym Biennale Dantego w Rawennie w 1981 roku.

Wystawa „Kalos Kagathos” stwarza zatem możliwość przekrojowego zobaczenia i docenienia dzieł powstałych na przestrzeni lat. Wyjątkowość tej twórczości opiera się głównie na budowaniu pomostów pomiędzy bogatą tradycją i współczesnym językiem sztuki, na szczególnym wyczuleniu na materię i zdolności interpretacyjne, które pozwalają Artyście swobodnie konfigurować ogromne bogactwo subtelnych niuansów, nie naruszając jednocześnie rudymetów przesądających o walorach artystycznych. Medalierska dyscyplina formalna, redukująca formę w przestrzeni przy jednoczesnym bogactwie subtelnych detali i czytelnym przekazie sprawia, że Mistrzowska Szkoła Medalierska Jerzego Nowakowskiego przejawia się zarówno w doskonałym, unikatowym wręcz warsztacie artystycznym jak i w kreatywnym podejściu do wielopoziomowych wymagań, kontynuując tym samym najlepsze tradycje w sposób twórczy i oryginalny.

Wyjątkowo trafnie zatem nadano prezentowanej wystawie tytuł: „Kalos Kagathos” symbolicznie wyrażającej przesłanie zawierające się w zasadzie harmonijnej jedności: piękny i dobry ale również przekaz mówiący o nadziei na możliwość całościowego kształtowania człowieka zgodnie z ideałem wypracowanym jeszcze w kręgach greckiej arystokracji epoki archaicznej, który to ideał jak pisał Aleksander Krawczuk (2006) jest wartością kulturową i symbolem uniwersalnych i ponadczasowych wartości. Podobnie sam Artysta poprzez twórczość i jej upublicznienie aktualizuje ideę Kalos Kagathos wyrażając jednoznaczne przesłanie etyczne i edukacyjne dla współczesnych i kolejnych pokoleń, wskazując iż poprzez obcowanie ze sztuką wysoką istnieje zdolność łączenia w człowieku różnych cech osobowościowych, w konsekwencji zaś na zbliżaniu różnych wydawałoby się odległych doświadczeń z obszaru kultury, nauki czy sportu.

Możemy więc powiedzieć, iż kalokagathia w odniesieniu do twórczości Jerzego Nowakowskiego to przede wszystkim jego zawodowe mistrzostwo i otwartość na dialog, który pozwala wzmacniać wymianę myśli i odczuć z odbiorcą zarówno przez twórczość jak i działalność społeczną czy dydaktyczną.

Jako artysta-rzeźbiarz, aktywny i zaangażowany animator kultury, inicjator wielu wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych Jerzy Nowakowski w sposób ciągły wpływa zarówno na rozwój własny jak i środowiska, w którym jest głęboko zakorzeniony, dzięki czemu kreuje świat wartości widzianych z perspektywy indywidualnej drogi i wysoko postawionych wymagań.

prof. Ewa Janus
Dziekan Wydziału Rzeźby
Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie

medals, dedicated medals, as well as relief forms whose more casual form resulted from the artist's personal experiences and reflections. A number of Nowakowski's works have been awarded and distinguished, and in the field of the medallic art it is worth mentioning the prestigious Gold Medal at the International Biennale of Art dedicated to Dante - Ravenna in 1981.

The exhibition „Kalos Kagathos” therefore provides an opportunity to have a comprehensive look at the works created over the years. The uniqueness of this artwork rests primarily on building bridges between wealthy tradition and contemporary language of art, on specific sensitivity to subject matter and on his interpretative skills, which enable the Artist to freely configure the enormous richness of subtle nuances, without violating the rudiments determining the artistic values. The medallic art formal discipline limiting the form in space with the simultaneous richness of subtle details and with clear message, makes Jerzy Nowakowski's Master School of Medallic Art manifest itself both in perfect, unique artistic techniques and in his creative approach to multi-level requirements, thus continuing the best traditions in a creative and genuine way.

Thus, the title of the exhibition was chosen with exceptional accuracy: „Kalos Kagathos” symbolically expressing the message contained in the principle of harmonious unity: beautiful and good, yet also the message of hope for a holistic shaping of man in accordance with the ideal developed in the Greek aristocracy of the archaic era, which such ideal, as Aleksander Krawczuk wrote in 2006, is the cultural value and the symbol of universal and timeless values. Similarly, the artist himself, through his works and exhibitions, has been updating the idea of Kalos Kagathos, expressing an unambiguous ethical and educational message for both contemporary and future generations, pointing that by interacting with the high art a man empowers themselves to combine various personality traits and, consequently, to bring together different seemingly distant experiences from the fields of culture, science or sport.

Thus, we can say that kalokagathia in relation to Jerzy Nowakowski's work is expressed first and foremost by his professional mastery and openness to dialogue, which allows to strengthen the exchange of thoughts and feelings with the audience, both through creativity and social and educational activity.

As the artist-sculptor, the active and committed cultural animator and the originator of numerous cultural and educational events, Jerzy Nowakowski has been continuously shaping both his personal development and the development of the environment, in which he is deeply rooted, thanks to which he creates a world of values seen from the perspective of an individual path and high expectations.

Ewa Janus
Dean of the Sculpture Faculty
of the Jan Matejko Academy of Fine Arts in Kraków

DWOISTOŚĆ z cyklu Przemijanie;
chromonikiel, brąz, granit; 54 x 65 x 20 cm; 2011
fot. Jerzy Nowakowski

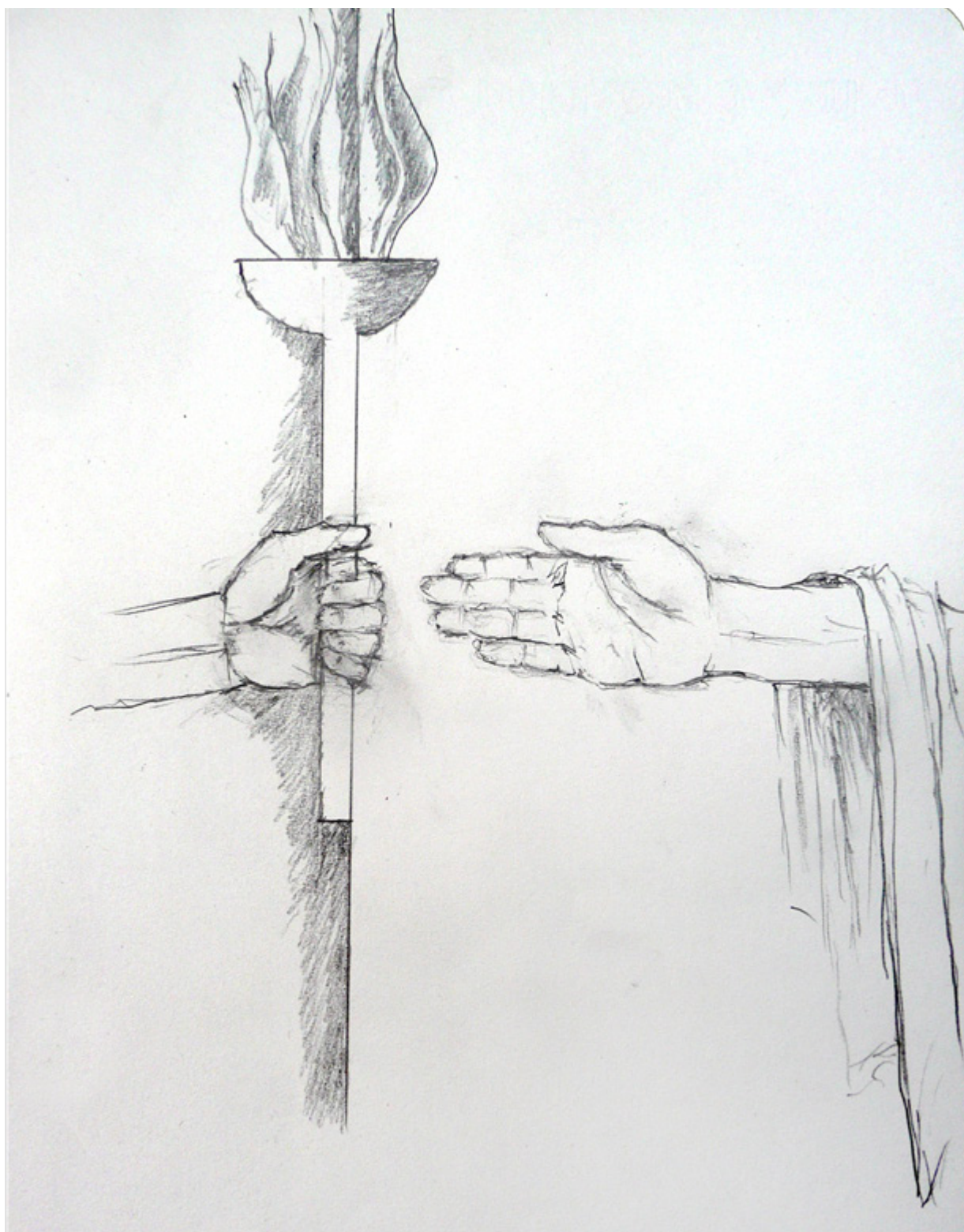
KOSMO – kompozycja;
brąz, marmur; wys. 54 cm; 2016
fot. Jerzy Nowakowski

POCŁUNEK z cyklu Introwersje;
brąz, marmur; 60 cm x 70 cm; 1996
fot. Stefan Zbadyński

TONACJA z cyklu Bemole;
brąz, granit; wys. 120 cm; 2010
fot. Jerzy Nowakowski

Szkic do medalu Kalos Kagathos, 1984

